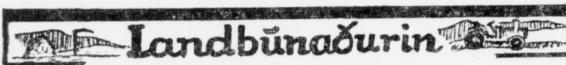

Anti-rakett fyri 100 milliardir

USA hevur í hyggju at skipa eina rakettverju, ið verður ógvuliga dýr; men við møguleikum at skjóta niður allar rakettir, ið skotnar verða móti málum í USA.

Hesi tíðindi koma frá verjumálaráðnum, ið gevur frágreiðing um hesa nýggju anti-rakettina »Sprint«. Frá sama missili verða teir at skjóta tveir rakettir í senn. Hesar leita sjálvar eftir málum — t.v.s. atomrakettum, sum við rúðandi ferð koma gjøgnum rúmdina, skotnar móti málum í USA. Sjálf tá ið figgindarakettirnar koma inn í atmosfærana við 27.000 km ferð, kunnu »Sprint«-rakettirnar lættliga fáa fatur á teimum og spreingja tær uppi í luftini. — Seti teir hesa nýggju verjuskipan í verk um alt USA, verður hetta dýrasta, einstaka verju-títtak í søgu USA. Minstikostnaðurin er mettur til 100 milliardir krónur. Hjá figgindanum verður ikki lætt at oyða hesar rakettstöðir, tá skotmíðstöðirnar verða at liggja langt niðri í jörðini.

Framleiðsla og prísir

Vit hava drigið fram ymisk víðurskifti í sambandi við okkara landbúnaðarframleiðslu og nevnt einstøk prísdomi, sum í vissum fornum týkjað heilt órimlig um sammet verður við prísirnar á somu útlendsku vörum; men minni enn so allir halda okkum vera á rettari leið

Javnaðarflokkurin er einasti flokkur, ið hevur havt eitt fullfíggið uppskot á tingi um nýskipan av okkara landbúnaði.

Javnaðarflokkurin er einasti flokkur, sum greinliga í stevnskrá síni boðar frá umskipan og nútíman-gerð av landbúnaðinum við tí enda máli at økja um landbúnaðarframleiðsluna, skapa betri og tryggari arbeiðslikindi hjá bondrum og trað armoonum og ikki minst: útvega forbrúkarinum ódýrar, føroyskar landbúnaðarvörur.

Seinastu árin eru ikki so heilt lítill framstíg gjord á hesum øki; men tey muna bara ov lítið. Við nútíman amboðum og ikki minst: eini tíðarhóskandi framleiðslu, keyps- og soluskipan kundu vit ívaleytt verið sjálvbjargir við flest allar landbúnaðarvörur og til kappingarar prísir.

Men soleiðis er tað ikki! Landbúnaðarskipanin er framvegis gomul og ótíðarhóskandi. Framleiðsluamóðirni eru í alt ov stóran mun ómótans og ótíðarhóskandi.

Hartil kemur at vit hava als onga líkinda keyps- og soluskipan av landbúnaðarvörum og amboðum.

Hetta orsakar:

- at framleiðslan av øllum landbúnaðarvörum er ov lítill.
- at framleiðsluorkingin í mun til forbrúkið og hin stóra fólkavæðing er nógv ov lítill.
- at vit langt frá eru kappingarforir við útlendsku landbúnaðarvörurnar.

at samlaða úrslitið verður: ov høgir mjólk, kjøt, eggja- og aðrir búnaðarvöruprísir.

Hvat landbúnaðinum viðvíkir eru ikki nógv tál at halda seg til; men to fræga mynd, at hon væl á leið visir, hvussu stóðan er:

Gróðurin GRAS OG EPLI

Av uppdýrkaðum lendi vóru umleið 4000 ha. í 1952. Síðan tá er í ymsum stóðum dyrkað nakað upp úr nýggjum, men í flestu bygdam lítlið og einki, og í ikki so fáum stóðum er meir og minni av tí upp dyrkaðu jörðini farin til húsbæging o.a.

Seinastu atkomulugu töluni vísa — hóast hin stóra fólkavæðing — at tað er lítlið og einki eitt av graslendi eitt drúgt áramál:

graslendi í 1935 3151 ha
graslendi í 1952 3160 ha

Gras veksur væl í Føroyum og er í lotuni okkara besta neytafóður, framleitt her í landinum; men sum tað skilst av tølunum, er eingin framgongd ella framleiðsluorkingin her. Tað hevur kanska óki so nógv at siga fyrri sjálva mjólkframleiðsluna, um graslendiðslan ikki verður so nógv økt, tí hand-

framleiðslan av føroyskum seyðakjøti ívaleytt lættliga økist so nógv, at óneyðugt verður at flyta útlendskt seyðakjøt til landið.

* Hitt føroyska seyðakjøtið er frá 2 uppi fleiri krónur dýrari pr. kg. enn hitt útlendska. Hesin ójavnir * kann beinast av veginum við nútíman seyðarbrúki og — serstakliga — tíðarhóskandi soluskipanum.

Tað kann ikki avnóktast, at her er talan um álvarsom brek, sum í fyrsta lagi gera framleiðsluna tunga og torføra og í seinasta lagi raka forbrúkararnar óneyðuga hart við óvurprisum.

Niðurstøðan verður tann, at vit orsakað av ótíðarhóskandi framleiðsluáttum og soluskipanum — ikki kunnu bjóða forbrúkarum mjólk- og kjøtvörur til kappingarar prísir, samstundis sum okkara egna framleiðsla er so nógv í afturhónd, at vit árliga mugu flyta inn fyrri slakar 3 milj. kr. í mjólkavörum og slakar 3,5 milj. kr. í kjøtvörum.

FØROYSKU EGGINI ERU DÝRARI

Ein tættur í okkara landbúnaðarframleiðslu eru eggini. Øll vita av royndum, at tey føroysku eggini vanligu eru 10 øru dýrari enn tey útlendsku. Sum víðurskiftini eru í dag, er tað ívaleytt torført at kappast við tey útlendsku, tí fódurprísirnir eru so høgir; men eisini her kundi stórfamleiðslan hjálpt væl til at minka um prísirnar, og stórfamleiðsla kann fara fram, tá vit hugsa um, at vit árliga flyta inn meira enn 150 tons av útlendskum eggum.

Niðurstøðan verður tann, at vit orsakað av smáframleiðslu og ringari soluskipan, ikki kunnu bjóða forbrúkarum føroysk egg til kappingarar prísir, samstundis sum vit flyta inn egg fyrri umleið 700.000 kr. árliga.

HELMINGURIN AV EPLUM VERÐUR INNFLUTT

Kanna vit eftir, hvussu státt er við eplaframleiðsluni, so er stóðan ikki stórt annarleiðis enn á øðrum búnaðarflokkum. Vit kunnu lættliga framleiða øll eplini, vit brúka, her á landi — og hava áður gjørt tað, t. d. undir seinasta heimsbardaga. Töluni niðanfyrri vísa, hvussu stórt vídd av tí uppdýrkaðu jörðini verður úr nýtt til eplavæling:

Ár	innflutt tons	framl. tons
1954	1.366	2.373
1956	1.610	2.300
1958	1.877	1.596
1960	1.802	2.098

Álvarsamasta brekini her eru tey ótíðarhóskandi veltíngaramboðini, vándag goymslu- og soluvíðurskifti.

Her eru fleiri tættir, ið mugu loysast samtíðis, og teir kunnu loysast úttan nakran ovurstóran kostnað og sannara fatan av teimum stóru fyrminunum við einari soluskipan á andelsgrunnarlagi.

Niðurstøðan verður tann, at vit lættliga kunnu gerast sjálvbjargir við eplum til kappingarar prísir við nútíman amboðum og einari tíðarhóskandi soluskipan

Eitt líggur to fast: hin einstaki bóndin og hin einstaki traðarmáðurin verður ongatíð einsamallur at kunna loysa hesi mál. Hetta kann einans gerast við dyggasta stuðuli frá tí almenna og eftir teimum sjónarmiðum, sum javnaðarflokkurin greinliga hevur í stevnskrá síni.

Í sambandi við hesum er at nevna kjøtframleiðsluna — bæði av neyta- og seyðakjøti.

Í báðum fornum kundu vit ívaleytt verið sjálvbjargir. Neytahaldið ber væl til at økja í stórum, har eru ívaleytt íkkindi tey bestu.

Í sama mun ber kanska ikki til at siga tað sama um seyðahaldið; men við tíðarhóskandi tiltøkum og betri seyðarekt — eitt nú at hava seyðin inni um veturin — kann

HVUSSU VIÐ ÁLITINUM?

Tað er so langt síðan sum í januar 1962, at »14. sept.« gjørdi upp við fólkaflokkin — vegaði hann og fann ov lættan sum sjálvstýrisflokk; men longu eitt ár seinri logu tíðvældismenn ikki stórt í, hvat bismarin segði. »14. sept.« sigur m. a.:

»... at teir settu fram nakrar hugleiðingar um sjálvstýrisstevnu og ikki kundu bera okkum at gera stóðuna upp við tann flokkin, sum higer at hevur hent ræðið sjálvstýri í stevnu sín. Vit hormóðust um, at hesin flokkur ikki hevði verið nóg dyggur í

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógvi

á landi

í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

royndum, men at hann tvørturimót so ofta hevur víst av sjálvstýrisleiðini, at verulig sjálvstýrisflokkur ikki kunnu hava álit á honum ...

PRESTAR OG BERGHOL

Í seinasta »KIRKJUTÍÐINDI« verður skrivað um, hvussu torført tað er at fáa prest til Norðoya eyastara prestagjald við sínum 700 úibúgvum og 5 kirkjum á trimum øggjum. Blaðið heldur fram: »Men hevði ikki borið til at sligið allar Norðoyggjarnar saman í eitt prestagjald og latið prestarnar bið sum teir gera nú, ein á Viðareði og tveir í Klakksvík? So vóru teir triggir um at rokt allar Norðoyggjarnar. Hetta er rimiligt ikki nakar serligur fyrminur fyrri Klakksvíkarprestarnar, men fyrri Viðareðiprest hevði hetta havt tann týðning, at hann framvegis kundi havt samband við tann ungdom, sum veksur upp í prestagjaldi hansara, men sum fyrri ein ógvuliga stórur part fer til Klakksvíkar, fyrst hann hevur fingið hondina á høvðið. Og fyrri kirkjufólkoið í Norðoyggjum hevði tað fort við sær, at tað hevði komið at høyrtr triggjar røddir í staðin fyrri nú eina eystan fyri. Mjla og tveir vestanfyrri. Og tá bergholið er liðugt er ferðingin nógv lættari millum prestagjaldini enn nú.«

Veitst tú

AT heimsins fyrsta klokka verð eitt vokslóð, ið varð sett á eina skal. Við jøvnum millumráðum vóru naglar stungir inn í steinlínjóð, og klokkan varð »upprektr« við at tendra ljóðið, og fyrri hvønn tíma dátt ein nøgli niður á skálina við einum »gong-gong-ljóði.«

AT heimsins fyrsta jarnbreyt varð tikið í brúk 27. september 1825 á strekkinum millum Stockton og Darlington í Ongland. Tókið var 34 vognar og ferðin 32 km um tíman.

AT eitt dampskip siglir skjóttari í koldum vatni enn í heitum; tá meira nytta fast burtur úr dampinum í kalda vatninum.

AT myran hevur — í mun til stóðt sína — hin stórsta heilan í øllum djórakinum.

AT toskurin er so goður sum alidjór, at hann gýtur heilt uppi 7 miljónir egg hvørja ferð.

AT í USA missa teir umleið eina halva miljard dollars á arbeiðsplassum vegna drykkjuskap.

AT í allra flestu londum verða frá 5 uppi 10 pst. av personglu inntøkuni nýtt til drykkjuevurur

Brev til Sosialin

NOKUR ORÐ UM FOLKATINGSVALIÐ

Tað má sigast, at fólkatingsvalið var ein smeytur fyrri landstýris-

flokkarnar. Kjartan Mohr uggaði seg við, at flokkurin hevði 18 pst. framgongd, men 18 pst. av einum pinkuflokkum verður lítið og einki, tað verður næstan sum hjá sambandsflokkunum í Koltri, Sambandið hevði eina framgongd í Koltri uppá gott 30 pst. og tað var bert í stemma.

Og stutt eftir at fólkatingsvalið var av, skrivaði »14. september« at fólkatingsmaðurin hjá javnaðarflokkinum var óløgliga valdur.

Men nú vita teir flestu, at nógv av tí, ið 14indi skrivur er lítið eftirlírandi, men vit vita at fjóðvæðisflokkurin hevur nógv sakforarar og man kundi trúð, at tað var frá teimum ið 14indi skrivaði, men nú kann ein og hvør lesa røða eina hjá fólkatingsma nnum P. M. Dam í Sosialinum, sum hann hevur havt á Fólkatingi, so tað var einki hald í tí sum 14indi skrivaði.

Og so skal eg nerta við skattalógina, tí at landstýrisflokkarnir hava skrálað nógv um hesa goðu skattalóg og serliga 14indi.

Og nú er skattað eftir hesi goðu skattalóg í ár, og tað var mangur maður ið ótaði, tá ið teir kannaðu skattalistan, at siggja fólkapensjónistar og avlamsfólk, inn-tøkan hjá teimum var sterkt forstórð og tey vóru undirdýkt í skatti.

Í øðrum londum hava 7000 kr. í inntøku, 0 í skatt, also einki í skatt, og skattalógin hjá tí søguliga landstýrinum er tá tað fer yvir 4000 kr. fara teir at forstórta inntøkuna og dýkja teir undir í skatti, ja, teir eru so søguligir nú at teir liva bara uppá seguligt, og tá ið minsatlon fiskimanna skuldi hækast uppi 1200 kr. kundi ein vissur flokkur ikki vera við, tí at fiskimenn høvdu fingið so nógván frádrátt í tí nýggju skattalógini.

Also tað skal vera hungurskontrakt fyrri fiskamannafrádragi.

S. P. J.

MYNDARGATAN

Niðanfyrri eru nakrar fáa smærri myndir. Tú skalt bert finna navn- ið fyrri hvørjar av smámyndum. Tá hetta er gjørt, skalt tú bara taka fyrsta bókstavin burtur úr hvørjum av nevnum, og tú hevur navn- ið á nokrum vøra vøkrum og væl kendum fuglum.

